

ske nogle af de største Vanskeligheder mellem Partierne kan ryddes til Side eller i hvert Fald den forskelligartede Opfattelse klarlægges, saaledes at en afsluttende Forhandling senere kan blive i væsentlig Grad fremskyndet.

Ser vi paa de modstridende Anskuelser, der har gjort sig gældende med Hensyn til det danske Militærvæsen i de forløbne Aar, saa staaer det for mig, som om der har været to Grundbetragtninger, der har staaet overfor hinanden. Den ene var denne, at vi i Danmark maatte indrette vort Militærvæsen med det for Øje i givet Tilfælde at kunne føre en haardnakket Forsvarskamp, jeg kunde kalde det en Eksistenskamp, knyttet til Forsvaret af Rigets Hovedstad, medens den anden Opfattelse var denne, at vi maatte opgive alle Forestillinger om med Held at kunne løse en saadan Opgave og i Stedet maatte fæste vor Opmærksomhed ved den Opgave at varetage den Neutralitetsvagt, som internationale Aftaler paalagde Danmark eller gør det betydningsfuldt for Danmark at foretage. Det er den Grundmodsatning, der har været.

Den Ordning, som hidtil har bestaaet, ogsaa Ordningen af 1909, er i hele sin Karakter bestemt af den første Opfattelse. Ved Ordningen af 1909 stod dette maaske ikke klart for alle dem, der gennemførte den, men i sin praktiske Karakter, i hele sin Art blev denne Ordning knyttet til Forsvaret af Hovedstaden paa den Maade, som jeg før nævnede. Nu tror jeg, at vi under de kommende Overvejelser og med disse Aars Erfaringer bag os, ogsaa før den kommende folkeretlige Ordning bliver lagt klart for vore Øjne, meget vel kunde drøfte det Spørgsmaal, om der nu ikke foreligger fornødne Erfaringer til, at der i alle Lejre kan blive Klarhed over, at den Opgave at skabe et samlet, haardnakket Forsvar for Rigets Hovedstad, er med de Kræfter, Danmark raader over, en uløselig Opgave. Mon dette ikke, naar man tænker paa den Udvikling af Flyvermateriellet og af Skytset, som er tydeliggjort gennem Krigens Begivenheder, vil ligge saa klart for Dagen, at vi fra alle Sider indenfor det danske Folk vil kunne blive enige derom.

Og hvis man under de forberedende Kommissionsarbejder opnaar denne Klarhed, forekommer det mig, at vi er naaet et meget væsentligt Skridt frem i Behandlingen af dette for det danske Folk saa betydningsfulde Spørgsmaal. Thi ogsaa andre Ting vil umiddelbart følge deraf. Har man først opnaaet Klarhed over Op-

gavens Karakter og Enighed om den, saa turde det ogsaa blive meget lettere at opnaa baade Klarhed over og forhaabentlig Samstemning om meget andet, som er knyttet dertil. Hvis vi kan naa et saadant Resultat, vilde det ganske sikkert ogsaa kunne føre til, at man ikke behøvede en saadan Udskrivning til Vaabenbrug af næsten hele den værnepligtige Befolkning som den, vi har kendt hidtil. Derigennem vil der kunne opnaas Betingelser for Afskaffelse af det Tvangsudskrivningssystem, hvorpaa vort Militærvæsen har maattet hvile, saa længe der skulde tilvejebringes et saa betydeligt Antal Soldater, som Tilfældet har været under den bestaaende Ordning. Og jeg kan føje til, at er man klar over den Forandring i Opgavens Karakter, som jeg for min Del skulde tro, at vi vilde kunne naa til Klarhed over, vil deraf ogsaa følge meget væsentlige Ting med Hensyn til brøde Befalingsmændenes og det menige Mandskabs Uddannelse.

Jeg tør sige, at lykkes det under de forberedende Forhandlinger, der meget vel kan føres før den nye folkeretlige Ordning er klarlagt, at naa til Enighed eller blot at klarlægge Grundlaget for Overvejelserne paa disse vigtige Omraader, saa vil vi være kommet meget langt frem mod den Mulighed, saa snart den nye Tilstand er fastslaaet, at kunne udføre i Enkeltheder den nye Ordning, som vi kan tænke os for Danmarks Vedkommende. Derfor mener jeg rigtignok, at saa nyttig og saa interessant det kan være at gennemgaa, hvad der er sket i disse Aar, og saa nødvendigt som det er i Forhold til den almindelige Opgave, vil dog Overvejelserne med Hensyn til Fremtiden blive Hovedopgaven for Kommissionen allerede fra den første Begyndelse paa Arbejdet. Dertil vil jeg gerne føje, at det forekommer mig, at vi alle maa kunne mødes i Ønsket om, at vi, efter at Aftalerne mellem de forskellige Stater om den kommende mellemfolkelige Ordning er sluttede, maa naa en saa hurtig Løsning som muligt af Spørgsmaalet om de militære Forhold, at vi saa hurtigt som muligt maa komme fra den nu bestaaende over i den nye Tilstand, som vi da maa vente at kunne skabe.

Det er mit Indtryk, at alle Partier i denne Sal har den samme Følelse som jeg af, hvor byrdefuld Tilstanden i disse Krigs-aar har været baade for Befalingsmændene og for det tjenstgørende Mandskab i det hele taget. For Mandskabet har det betydet, at de kaldtes bort fra deres almindelige daglige Virksomhed, maaske i lange Perioder, for Befalingsmændene har det betydet, at